

Оила ва жамият

ПАЙШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОЛАЛАР ЖАМГАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ

БАҲОСИ 2 СҮМ

1992 й. шун

25

СОН

ЎН САККИЗДА КУЛМАГАН КИМ БОР!

ХАЙРИЯ

Сурхондарё вилоятининг Бойсун туманинага 13-боловлар уйида айни пайтада 144 нафар ўғил-қиз тарбияланмоқда. Ота-она меҳридан айро тушган бу кўнгли ярим

гўдакларга вилоят ҳокимияти қўлдан келганча ёрдамини аямётир. Болалар уйи турли корхона ва ташкилотлардан, хўжаликлардан мунтазам равишда ҳам моддий, ҳам мавнавий ёрдам олиб туради. Яқинда бу ерга вилоят ҳокими Х. Бердиев ва унинг ўринбосари Л. Рахабова, шунингдек, Бойсун тумани раҳбарлари, вилоят оммавий ахборот воситалари ходимлари ташриф буюриши. Раҳбарлар Туркия ҳамда Оврупанинг қатор мамлакатларидан келган беминнат ёрдами болаларга тақдим этдилар. Бундан ташқари, етимхона емакхонасига икки ярим тонна шакар, минг килограмм-

дан ортиқ ёғ, ярим тонна гурч ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари ҳам топширилди.

УЮШМАНИНГ НИЯТИ УЛУФ

Сурхондарё вилоятида бир гурӯҳ зинелиларнинг ташаббуси билан «Болалар ўлимни, юкумни касалликлар ва СПИДнинг олдинги олиш» жамоатчилик учумаси тузилди ва рӯйхатга олинди. Уюшмага шифокор Номоз Нормумин раислик килмоқда.

Махмуд АБУЛФАЙЗ

ЖАМГАРМАНИНГ
ЁРДАМИ

Суратчи: Содик МАҲКАМОВ

МИННАТДОРМИЗ!

Дунёда яхши одамлар кўп экан. «Оила ва жамият» рўзномасида ёрдам сўраб қилган мурожаатим эълон қилингач, меҳрибон инсонлар биздан беминнат хизматларини аямадилар. Тошкентлик экстрапенслар Шаҳзодаҳон Ҳудойбердине ва Жўрабек ака Рахабов, дәхқонободлик Улжабой акалардан бир умр миннатдормиз.

Шаҳзодаҳон Ҳудойбердине мактуб йўллаб бир қанча маслаҳатлар берган эдилар. Маслаҳатлари анча фойда қилиди. Жўрабек ака эса уйимизда бир ҳафта бўлиб, менинггина эмас, қизим Шоҳиста, ўғилларим Фарҳоджон, Ойбекон ва турмуш ўртоғимнинг ҳам дардларига малҳам бўлдилар. Ҳаётимизга нур-зин ҳадя этиб, оиласига осойишталик, саломатлик олиб келдилар. Уларга ўзим ва оила аъзоларим номидан миннатдорлигимни изҳор этаман. Дунёда Жўрабек ака, Шаҳзода опалардек меҳри дарё, яхши одамлар бор экан, биз каби муштипар инсонларининг умид учқунлари портрайверади. У кишиларнинг қилган яхшиликлари биздан қайтласа, худодав қайтсан, умрлари узоқ бўлсин, таналари дард кўрмасин, бола-قاқасининг роҳатини кўрсун, илоим. Мингнора РЎЗИЕВА, Ғузор тумани.

Таҳририятдан: Кимки ўз дардига шифо топиш мақсадида Жўрабек Ражабовга мурожаат қилимокни бўлса, Тошкентдаги 16-шахар касалхонаси поликлиникасига бориб учрашиши ёки қуиғи даги манзилга кўнгироқ қилиши мумкин: Жўрабек Ражабов. Тел: 72-82-42

Яқинда Тошкент вилоят ҳокимилигидаги корхона, бирлашма, хўжалик раҳбарларининг учрашуви бўлиб ўти. Вилоят ҳокими С. Сайдалиев жаноблари ёрдамга келган кўпчилик корхона, бирлашмаларга жала ва селдан зарар кўрган аҳолига кўрсатган ёрдамлари учун ташаккур билдири.

Ўзбекистон болалар жамғармаси жабор кўрган оиласига ёрдам тарбиасида 300 минг сўм пул ажратди. С. Сайдалиев вилоят болалар жамғармаси раиси Мунира Солиховага ёрдам учун раҳмат айтиб, ҳокимликнинг миннатдорлик номасини топширди.

ҲАМЗАУЛИ МУКОФОТ БЕРМОҚЧИ

Тоҷикистон Республикаси, Ленин туманинаги Ҳасанобод қишлоғида яшовчи бирордомиз ва доимий муштариимиз дўст Мурод Лақай ҲАМЗАУЛИ муалифларимиз учун ўзининг шахсий жамғармасидаги махсус МУКОФОТ таъсис эти.

Мукофот газитимизда чоп этилган энг яхши асарлар [мақола, сүҳбат, ҳажвий асарлар, оила ва болалар мавзуисидаги фото суратлар] учун ҳар йили 12 сентябрда — «Оила ва Жамиятнинг илк сони нашрдан чиқсан кунда берилади.

ШАРТИ: асарлар милиятимизнинг руҳини кўтарадиган, унинг ўзлигини англатишига ёрдам берадиган бўлиши лозим.

Азиз қалам аҳли, ҳаракатингизни қилаверинг. Дўст Муродбек или мукофотини шу йил 12 сентябр арафасида топширмоқчи.

Биринчи мукофот — битта семзис қўчкор.

Иккинчи мукофот — 1300 [бир минг уч юз] сўм.

Учинчи мукофот — 800 [саккиз юз] сўм.

Учта рағбатлантирувчи мукофот — 300 [уч юз] сўмдан.

[4-бетга қаранг]

25(43) «Оила ва жамият»

ЕТТИ КУН

САХОВАТ

Жарқұрғон нефт маңсулотлари корхонаси ходими Саңоқул Бозоров — сабовталаб өдемлардан. Яқында у ўзи истиқомат қыладын махалладаги ат-Термизий номли мактаб үкүвчиларына жамғармасидан нақд 5 минг сүм ҳадя қилди.

БУЮРИНГ, ЖАНОБ!

Тошкентдаги «Бирж Интернейшнл» фирмасы қошида губернерлар — ўй хизматкорлари мактаби очылди. Мактабдаги уч ойник таҳсилдан сүнг үкүвчилар уларни ёллашга курбі етадын онлаларга жойластырылады.

ҲАЗИЛЛАШГАН ЭДИ

Газитимизнинг 23-сонида «123 миллион ортиқча одам» сарлавхали таржима мақола ўлон қылғаннанда хабарнинг бўлса керак. «Оғонёк» журнали 1 апрел арафасида ўз муштарийлари билан ана шундай ҳазиллашган эди.

ЛЕНИННИНГ ОФИРЛИГИ ҚАНЧА?

Ишончи манбалардан мъалум бўлишича, пойтахтнинг боз майдонидан олиб ташланган собиқ доҳий ҳайкал 56 тонна экан. Салқам ўттис метрлик бу маҳобатнинг пулни гемалол бир нечта мактаб курса бўлади дейишмоқда.

ТАЙЕРАСИ ЯНГИ, «ҲАММОМ»И ЭСКИ

Тошкент тайёрагоҳида чет мутахассислари яратган «АЛ-410 УВП — Э» тайёрасининг кўргазмаси бўлиб ўтди. Кўргазмага ўзбек тилида чиқадиган газит-журноллардан бирорта ҳам мухбир таклиф этилмади.

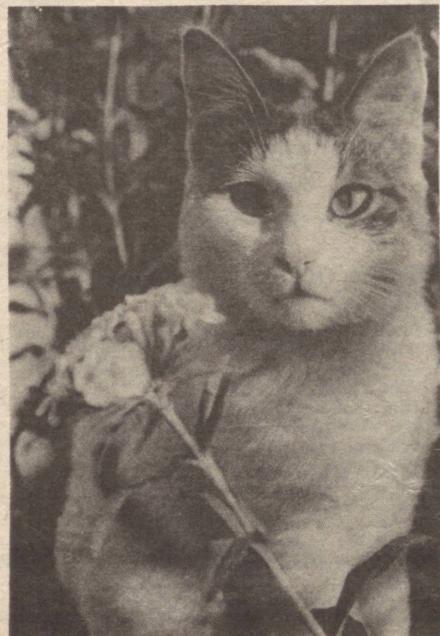
САРОЙ НОМИНИ ОҚЛАЯПТИ

Пойтахтнинг Халқлар дўстлиги саройига кириш чипталаши яна қимматлади. Масалан, Ўрусилик хонанда Александр Малининнинг мұхлислари олдинги қатор, учун 100 сўмдан чипта олишмоқда. Ўзимизникилар анча «арzon»: Мавлуда Асалхўжаеванинг концерти атиги 35 сўм туради.

ХЎРОЗ-КАММАНДОС

Ўрта Чирчик туман ҳалқ судида маҳалладошининг тоғуқонасига тушган фуқаронинг иши кўрилди. Айланувчи икким товқу вадаканг хўроузни олиб чиқиб кетаётган пайт хўроуз қиҷқириб ўборган ва бунга ўзаси, кўни-қўнилар этиб келишган.

Табакахўрни уч йилга озодликни маҳрум этишиди.

Қайсидир йили «Пахтакор» ўз майдонида Москванинг «МАСК» жамоасини қабул қилиш керак эди. Ойна жаҳон олдига бир соат олдин келиб ўтиридими, ўйинни сабрсизлик билан кута бошладим. Шу пайт «лип» этиб чироқ ўчиб қолса бўладими. Энди нима килдим, деб бошим қотиб, кўчага чиқиб тургандим, «Пахтакор» деса ўн қаватли бинонинг томидан ҳам ташлайдиган бир дўстим матасекилини тириллатиб келиб қолди. Саломалик йўқ, матасекилда ўтирган кўни «тўқ борми?» деб сўради. Йўқ, дедим. Орқага ўтири, нариги қишлоққа борамиз, деди. Ўйлаб ўтирмай, мингашдим. Йўлга тушдик.

Манзилга етад деб қолганимизда дўстим беҳос тормоз берди. Матасекилдан учб кетишимиға оз қолди. Нима бўлди десам, олдимиздан қора мушук ўтиб кетди, орқага қайтамиз, деб қолди. Мен, йўқ, борамиз дедим, у қайтамиз деб турғиб олди. Тортинтортиша, ниҳоят, бир қарорга келдик—мушукни орқага қайтадиган бўлдик. Мушук пахтазор оралаб кетган эди. Роса изладик, кани энди топиб бўлс...

ИШОНЧНИ

«Кўркам, гап-сўзлари ёнимли бу аёл билан танишганим-га анча бўлиб қолди. Ойша Мұхаммад—Яман Араб жумхурятининг фуқароси. Айни вактда Тошкент давлат дорилғунийн олмокда. Оиласи, турмуш ўтоги кулемётидаги таҳсил олмокда. Оиласи ширингина қизчалари бор. Амани исмли ширингина қизчалари бор.

ОҚЛАШИМ
КЕРАК

би, муомаласи чиройли қизигитларни ҳам кўп учратаман.

— Давлатимиз берадиган талабалик нафақалари етаптими!

— Ҳазиллашасиз! Шундай нархлар бор жо... нафақа яшаб бўладими? Ҳар уч ойда Яман элчиносидан моддий ёрдам бераб туришади. Уйдан ҳам озмоз пул юбориб туришади.

— Уйга тез-тез бориб турсазларми!

— Илгарилари серқатнов эдик. Ҳозир... ўтган ёзда эди Борганим. Яманга самолёт чиптаси қанча бўлганд, биласизми? 200 минг сўм!

— 200 минг!

— Ҳа. Агар турмуш ўтғим, қизим билан кетмоқни бўлсан, қанчага тушишини тасавур этаверинг.

— Сизга тўзим берсин экан. Ойша, эрта-индин таҳсилни ҳам тугатасиз. Ундан кейин нима қилмоқчилиз!

— Албатта, давлатим. ўйдагилар ишониб ўборганидан кейин бу ишончи оқлашими керак. Иложи бўлса, соҳам бўйича ишлашга ҳаракат қиласам. Лекин ўзекаси бўлиб қолишдан ҳам қўрқмайман!

— Бахтингизни берсин!

Район ЖУМАЕВА
сұхбатлашды

Бир куни
ҚОРА МУШУК

«Пиш-пишлаш» жонига теккан дўстим—Майли борсак бора қолайлик, лекин бу ўйинда «Пахтакор» барниб ютказади, мана кўрасан,—деди. Яна, йўлга тушдик. Қўшни қишлоққа кириб боравериша кўчада бир киши турган экан, тўхтаб саломлашдик, максадимизни айтдик. Униши бизни ўйига тақлиф қилди.

Мезбон футболга умуман қизиқмас, унинг устига жуда сергап экан. Ҳар иккиси гапнининг бирда, ўзи қайсинаси «Пахтакор», ютаянисизларми? деб кўярди. Биринчи бўлим ҳам тугади. Мехмонлар унгача битта гол уришга улгиришган эди.

...Ниҳоят, иккича бўлим ҳам бошланди. Яна вужудимиз қулоққа айланди. «Пахтакор» кетма-кет ху-

жум қиласи, ҳар сафар дўстим: «Ур-ур, лаънати!» деб бақиради, лекин ҳужумлар самарасиз тугарди. Шундай ҳужумлардан биррида яна дўстим: «Ур-ур! Те-еп!» деб ёғини силкитиб бақиран эди, оёғи косадаги шўргага, тўп эса ракиблар дарвозасига кириб кетди. Иссик шўрга мезбоннинг юзига сараб, кўйдириб кўяди. Бу қилиқдан қаттиқ ранжиган мезбон, ҳар қанча илтимос қилсан ҳам, барини бизни ўйидан ҳайдаб чиқарди.

Шу куни, дўстим айтганидек, «Пахтакор» москаваликларга иккиси бирга ютказибди...

Абдуолим РЎЗИҚУЛОВ
Самарқанд вилояти

Хар оқшом соат ўнда қулоғингизга радиодан таниш мусиқа эшитилади. Биласизки, «Оқшом тұлқынлари» номы машүр эшиттириш бошланды. Ойнаи жаҳонни, бошқа ишларингизни ишиштириб, унинг овозини күтапасыз. Сұхбатдошим АН-

ВАР АБДУВАЛИ ана шу эшиттиришга бош-көш. Рұзнома ва ҳафталикларни қолдирмай үйінди. Құл остидагиларни ҳам шұнға амал қилиша қажырады. Дарвоңе, расмий вазифасы — Ўзбекистон телевиденинг компаниясының «Сұнғы ахборот» мұхаррия-

ти бўлими мудири. КПСС ҳукмронлиги ва машүр «пучта» даврида бир неча марта маҳсус бўйруқ билан эфирдан четлатилган. Лекин «эзилиб, пачогим чиққанида ҳам касбимдан нолимайман», дейди.

АНВАР АБДУВАЛИ:

ЛОТЕРЕЯМГА КАТТА ЮТУҚ ЧИҚҚАН

— Анвар ака, айримлар радиода, айниңса ахборот бериш соҳасыда ишлайдиган киши катта асарлар ёза олмай қолади дейишади.

— Бу гапда жон бердек күрінади. Лекин, халқымизда ёстиқдек-ёстиқдек романлар «хада» этгандан күра, иккى сатргина бўлсин рост гапни айтганимиз, янгиликларни ўз вақтида етказиб турганимиз минг бор зарурко. Шу жиҳатдан репортёрнинг жамиятта тегадиган фойдаси бекиёс. Афуски, биз — журналист ахлидан кўра эзилган тоифа ёйк.

— «Мұхбирликни қўй», дейишсао сердаромад ишни тақлиф қилиша ўтарилини гиз!

— Биласизми, радиога бир күн келмас, кунга бўйи ниманидир йўқотгандек бўлиб юраман. Сердаромад ишга ўтиш хақида эса гап бўлиши мумкин эмас. Нече марта тақлиф қилиши — бормадим.

— Қизларнинг мұхбир бўлишларига қандай қарайсиз?

— Мендан хафа бўлишмасын, ўзбек қизларнинг журналисти бўлишини негадир сингдиролмайман. Ишда бўлса ҳамкасларига малол келади. Дейлик, узоқроқ жойга сафарга бориш керак. Аёл кишини юбормайсиз-ку. Бу ёғи ўзингизга аён... Агар касбнинг фойдаси бўламан деса, оиласи билан хўярлашишига тўғри келади.

Бир мисол, ўн уч курсодш қизларимиздан ҳозир уч нағаригина шо соҳада ишляпти. Уларнинг орасида жуда талантлилари, яъни ойнаи жондаги ҳозирги манаман деган журналистлардан анчагина күчларидан бор эди. Умуман олганда эса аёл журналистлар ҳам керак.

— Нега ойнаи жаҳон журналистларини мисол қиляпсиз!

— Чунки у ерда ҳақиқий журналист кам. Умуман матбуотимизнинг бошқа соҳаларда ҳам ахвол бундан яхши эмас.

— Ҳақиқий журналист де- ганда кимларни назарда ту- тяпсиз!

— Мұхаммаджон Обидов- ни, Шуҳрат Қосимов, Эш- қобил Шукурни...

— Рұзномаларда ишлайдиган журналистлардан кимларни санаисиз!

— Карим Баҳри, Аҳор Аҳмад, Рұзимбай Ҳасан, аёллардан Муясср Мансурни.

— Ўзингиз бу соҳага қандай келип қолгансиз?

— Ўрта мактабда ўқиб юрган кезларим, ўқитувчимиз бир дўстимни «соҳа қўйигани» учун роса калтаклаган. Ҳуда таъсириландим. Туман рўзномасига «Соҳа қўйиш мумкини?» деб ёздим. Ҷиқиб кетди. Роса гап эшитганин дадамдан. Лекин, журналистикага қизиқувим шундан кейин бошланган. Ота касбим бўлни мумкин эди. Ҳозиргача 200—300 тача ўқибмиз бўлариди деб ўйлаб ҳам қўйман. Лекин, ишхонада ноҳақлика учраб эзилиб, пачогим чиққанди ҳам касбимдан нолимайман.

— Бирорининг далласимиз бундай яшаш оғир-ку!

— Албатта. Оддий одамларнинг самимий сўзлари кўнглимга таскин беради. Масалан, яқинда зарур ишм чиқиб қолди. Бир машинани 50 сўмга ёллаб ўйлаб чиқдим. Ҳайдовчи Муҳиддин исмли йигит, амалдорларни олиб юрар экан. Овозимдан таниди чоғи, манзилга етунча сұхбатлашиб. Етиб боргач, пулими олмади. «Ўзимиз қатори оддийгина одам экан-сизку», деди. Бу самимий сўзлар қайси дилга малҳам бўлмайди дейсиз.

— Энг қўйналган дамларингиз!

— Ҳақиқатни ўз вақтида айтольмаган кунларим.

— Бундай күнлар сизда кўп бўладими!

— Бўлади, яна кўп бўлса керак.

— Энг эзилган пайтингизчи!

— Ноҳақлини кўриб ёрдам беролмаслигим. Бир журналист бор. Унинг энг катта «айбай» ишни қаттироқ талаб қиласиди. Бу соҳага адашиб киргандар кўплашиб уни йиқитиши. Ана шу ноҳақлидан уни ҳимоя қила олмай, қўлимиз «калталик» килганди мен ва Шодиёр Муттаҳорхон ўғли иккавимиз роса эзилганимиз. Одамда бунданда азобли ҳолат бўлмаса керак.

— Нега ойнаи жаҳон журналистларини мисол қиляпсиз!

— Чунки у ерда ҳақиқий журналист кам. Умуман матбуотимизнинг бошқа соҳаларда ҳам ахвол бундан яхши эмас.

— Ҳақиқий журналист де-

гандага кимларни назарда ту-

ти ҳамон радиодаги ишлар!..

— Радиода бутунлай бошқа соҳанинг одамлари ҳам журналист номи билан чиқиб кетяпти. Ҳозир артист ҳам, режиссёр ҳам журналист. Умуман олганда, эпласа умре далада ўтган чўпон ҳам журналист бўлши мумкин. Лекин, репортёрни кўтариб неки гап бўлса, ёзволиб эфирга берган одамни кўрсан, касбимини хорнаётганидан хафа бўлиб кетаман. Ҳозир бизда шунақалар кўплади!

— Шу дарддан ҳалос бўлиш мумкини!

— Ҳозир радио ва ойнаи жаҳон компания бўлди. Энди журналистларнинг сарагини саракка, пучагини пучакка чиқарса бўлади.

— Марқазий Қўйитанинг умри тугади. Энди сизларга қандай баҳоналар билан таъзигазлишлар мумкин?

— МҚ тугаган билан баязи гаплар ҳали ҳам кимлардаги ёқмай қолади. Масалан, яқинда Болгарияга бориб келгач, унда ердаги демократия билан ўзимиздагини солиштириб сұхбат бердим. Собиқ раисимизнинг бўйруғи билан эфирдан озод этилдим.

— Сиёсатга ўтдик чоғи, келинг оиласа қайтайдик. Журналистинг хотини қандай аёл бўлши керак!

— Биринчи ўринда бадавлатларнинг (масалан, савдо-гару сармоядорларнинг) турмушига ҳавас қилмайдиган, ишидан ўз вақтида қайтиб, уйидаги юмушларни ўз вақтида бажариб ўтирадиган бўлиши, шунингдек, эрининг бутун ҳаракатлари, меҳнати нимага қаратилганинги тұла тушуниб етиши керак. Акс ҳолда, хонадон ғалва-хонага айланиб кетади.

— Рағиқангиз!..

— Худога шуркни, бу жиҳатдан менинг лотереямга катта ютук қиқкан десам ҳам бўлади. Аёлмени тушуниб етган.

— Бизге ҳам шундайлардан ато этсиз, илол!.. Ян- гамиз ишлайдиларми!

— Ҳа, билим юртида ишлайди, математика ўқитувчи Айтгандек, маоши мен-нидан иккича баробар кўп.

— Қичқиналардан нечта?

— Уч ўғил, бир қизим бор. Қизимни айниңа яхши кўраман, лекин. Унинг эскича ўқишига мойиллиги бор. Врач ёки ҳамшира бўлиш нияти ҳам йўқ эмас. Иккакасини ҳам эпласин дейман. Яна бир гап, 98 га кирган онамиз борлар. У киши: «Қиз бола — бирорининг хасми. Энг аввало борадиган жойидан тирноқ, барака топсан», «Тарбия берган ота-онасига рахмат» каби дуоларни эшитсинг», деган гапни кўйтадилар. Иларни бу гапга бефарқ қараган эканман. Ҳозирги даврда ота-она учун «Борган жойидан барака топган» қизини кўриш катта гап. Қизимнинг борадиган хонадонидан худди шундай дуоларни эшитишни истайман.

— Үғилларингиз-чи!

— Каттаси математикадан яхши. Чет тилига қизиқиши бор. Ҳудо хоҳласа иқтисадни ҳалқаро миқёсда кўтирилишига ҳисса қўшса, дунёни кўрса дейман. Башқаларига ҳам тилагим шу. Шукур Курбоннинг иккиси мисра шеърини доим тақоррлаб юраман:

— Усадиган эл бир-бирин ботирим, дейди. Бўш тобин ҳам ёр ишларга қодирим, дейди, Емонларни ўзаро лой айларлару хўп, ўзгаларга топилмасим, нодирим, дейди.

Х. САИДОВ сұхбатлашиди.

Хат

ҲАҚОРАТ

Кунлардан бир куни бекатда автобус кутиг турсам, уч яшар жажжиғина ўғилчасини етаклаб, бир аёл келди.

У бекатдаги аёллар билан қулоқина сўрашга, ўзидан сал ўзоқлашган боласини чақириб бўлди:

— Ҳой... бу ёққа кел, ҳайвон! Ҳозир машина босиб кетади. (Ниятини қаранг). Мен сенга нима

деялман. Эшишак, қайт изингга.

Секин ёнига бориб сўрадим:

— Фарзандингиз эшакми?

— Аёл менга хўмрайиб қарағанча, нималардир деб ғудранди. Сездимки, гапим үнга ёқмади.

Маҳкам ҲАҚИМОВ Тошкент.

НОВЧА

Автобуснинг энг охирги ўриндиғида жиққа терга ботиб ўтирад экдим. Кун ҳаддан ташқари иссиқ, дим. Ичкари нақда ҳаммомни, ҳаммом нимаси, темирчининг босқонини эслатарди. Сал нарида—сөзда тамакисини бепарво тутатиб ўтирган ҳайдарчи ўрнидан турай демайди, афтидан, автобуснинг йўловчилилар билан тўлишини кутлати.

Үнг ёнимга жиккакини бир йигит билан қиз келиб ўтириди. Қиз чалпиллатиб сакич чайнар, йигит эса ўзини шу дараражада катта тутардики, ўйи Рустами достон. Менга иккаласи ҳам ёқмади. Иккаласи ҳам ранглёр, орик, сояда ўтсан шўйтидек, нимжон эди. XX аср ошик маъшуқлари жим бўлиб қолишиди. Автобус улкан шахарнинг қора мойи эриб ётган асфальт кўчасидаси иссиқи дош беролмай, базур ўрмалайди...

Дастрўмолимни олиб, елшинни тушдим.

Ниҳоят ҳайдорчи ўз жойини эгаллаб, машинасини жилдирмоққа шайланганид, варангланган музика, хонанданинг бўғиқ ҳайқириги — ашулла эшилтилди. Магнитафон кўз-тарган новча йигит ўзини ичкарига ури. Ҳамма эшик томон ўтирилди ва лабида си-

гарет, енги калта кўйлагининг ёқалари белигана очик, сочи тап-такир қирилган хабашдек қоп-қора жонзотга кўзи тушди. Сездим, ўтирганлар у томонга қенчалик тез ўтирилган бўлса нигоҳини ҳам худди шундай тез олиб қочди, ўзини бепарвоника солди. Новча тамакисини намойишкорона буруқситганинча келиб менинг чап ёнимга чўқди. Магнитафондан «таралётган» кўшиқ, мусика қулоқни қоматга келтира бошлади.

Унинг эгаси эса атрофидагиларга: «Хўш, қалайсанлар?» деган сурбетона нигоҳини ташлашини унутмаялти, Боядан бери ҳирингашаётган «ХХ аср ошик маъшуқлари» жим бўлиб қолишиди. Автобус улкан шахарнинг қора мойи эриб ётган асфальт кўчасидаси иссиқи дош беролмай, базур ўрмалайди...

Новчанинг кўлларига кўзим тушади. Үнг билагига ирга билан чизилган сув париси тирикка ўхшарди. Чап билагига қон томиб турган ўзун ҳанжар. Қўйининг юзи, бармоқлари—тироғигача

чириоли битиклару «нақшлар» билан тўлган. «Нақшлар», кўрса, уста Шириннинг ҳам жаваси келса ажаб эмас. Расмни бадонга бунчалик маҳорат билан чизишни ўрганиш учун қиши камида ўн ўйл қамоқда ўтириши кепрак. Тахминимча, бу «санъат» шинавандаси яна беш-ўн ўйл «у ёққа» бориб, маҳоратини ошириб кельмоқ иштиёқда эди. Бу тахминимни унинг кейнинг килини ҳам тасдиқлайди. Новча сигарет қолдигини оёқларни остига ташлаб, эзғилагач, устига яхшилаб тупурп-

дан у томонга шундай қувониб, айни пайтда шундай масхараомуз назар ташладики, «Рустамбойга раҳимм келиб кетди. Аммо магнителефон шовини бирдан пасайди.

Паш-шўш ты на...—Новча тарбияси бузук ўрис болалар тили чиқиши билан оғзига оладиган, хат танигач эса тўёри келган жойига ёзин кетадиган ўша машҳур уч товушли сўзини айтди. «У ёқда» нафақат «рассомликни, «сўз санъатини ҳам дуруст ўратишар экан чамаси.

Лига калима келмаяпти—уни шунчалар пўнилаб ўстирган онажони ҳеч бўлмаса, муомалани ҳам дурустрок ўргатмаган экан. Ўргатганида, гапни бунчалик кўпол, томдан тарашиб тушанде бошламас эди. Хуллас, уят ўлимдан қоғати деган гап ёдга тушадиган бир ҳолат вужудга келдики, бунда Рустамвойни тирик қолишини афзал кўрди.

Мен ноилож новчанинг «ёнини олдим».

— Кўйсангиз-чи!—дедим Рустамга норози оҳанга. У менга ялт этиб қаради.

МЕНИНГ ДЎСТИМ

ди ва магнитафонининг товушини яна-да кўтарди. Энди бизга кўчади ўтган-кетгланар ҳам ажабланниб қарай бошладилар. Новча эса бундан улугъ этиборга сазовор бўлаётганидан терисига симай кувонади, атрофига ичики бир иштиқ ва мәмнунлик билан боқади: «Қани, ким мен, билан жанжалашади? Кела қолсин...»

Ким бўларди, «Рустами достонда:

— Хў-ঠ! Овозини сал пастроқ қиссангиз-чи. Қулок керак!

Новча талабор топилгани-

киз, табиийки, ўтакаси ёрилганча «ака»сининг ноzioniни билагига ёпиши:

— Қўйинг, Рустам ака!.. Буни қаранг, ошик бечоранинг исми ростдан ҳам Рустам экан. Лекин шундан чириоли исм ёгасининг дами ичига тушб қетди. Нима қильсин, шаҳд турбезорининг ёқасидан олад деса, кучи етмайди—сөзда ўтсан, новча уни «кикки ямлаб, бир ютади». Индамай ўтираверса, доғули уни гап билан сигарет қолдигидек эзғилади, устига яхшилаб тупурди. Ти-

қўзимни қисдим.

— Ашуланинг ўғил боласи ўзи шунақа бўлади,—гапимда давом этдим.—Шахсан менга жуда ёқяпти.—Новча томонга ўтирилдим ва кўлимини унинг елкасига ўйдим.—Дўстим, фақат овозини сал пасайтирган, сўзини тушунинг қишин ўйлайди.

Новча менга синовчан тикилди ва гапимининг саммий-лигига ишонч хосил қилди, шекилли... савил қолтурнинг овозини кескин пасайтириди. Қолган йўлни шу тахлитда, осойишта босиб ўтик.

Жонқобиги ЖУМА

— ШУНДАЙ ЧАМАНИМ БОР МЕНИНГ!

Суратчи: Содик МАҲКАМОВ

ДЎСТМУРОДБЕК

«Мен икки ҳолатдан кўрқаман,— дейди у.—Биринчиси — бойлик, иккинчи — камбағалик. Шу икки ҳолга тушишдан худо сақласин!..»

Отаси вафот ўтганнанда ўн яшар болакай бўлган. Отадан мерос қолгани — икки юз бошга яқин кўй-мол. Катта бойлик-а? Аммо, ўзининг айтишича, ота мулки фарзандни боқа олмас экан. Раҳматлик Ҳамза бобонинг йил ошигача шу сурув чорванини бирортаси ҳам қолмади. Қайсаринидир маъракаларида сўйишид, кўпчилиги касалликдан, ҳар ҳолда худо кўп кўрдими, қирилиб кетди...

Ўрта мактабни тутагач, ўқиш орзуига тушди. Агар бизда рекордлар китобига ўхшаган солнома бўлса, унинг номи ҳам бир варагидан жой оларди. Чунки, у ўн икки йил Олий ўкув юргита кириш учун ҳужжат топширган. Етти марта қишлоқ ҳужалиги мутахассиси бўлиш учун...

Кира олмади. Бундайроқ ишни маъбул кўрди. Бу дунёда олий маълумоти бўлмаганлар ҳам юришибди. Кўп эмас, оз ер, шоҳона кийинмас, бундайроқ кийим елкасидан қочмас.

Аввал Кумушбибига ўйланди. Сўнг Тошгула (Зайнабига эмас) Хар икки аёлдан тўрт фарзанди бор. Аёллари иккни қишлоқда — бир-бириларига яқин масофа туршиади. Икки оиласига ҳам тенг қарайди, тўй-маъракаларда улока қатнадиган чавандозни эмас, одатда от эгасини эъ-

лон қиладилар. «Дўст Муродбойнинг оти», дейилганида бир қарич ўсиб кетади.

«Ижара» деган сехрли сўз чиққа, ерга ишқи тушиб қолди. Адир тепасидан ўн гектар майдонни ижарага олди. Ҳўжалик билан ҳар гектарига фалон сўм бериш ҳакида шартнома тузди. Биринчидан, адир тепасида дэҳқончилик қилишининг ўзи бўлмайди. Улов, техника керак. Иккичидан, ерлар лалми. Об-ҳавонинг саҳоватига боғлиқ насиба.

Ҳар на мадад, деб ўтган йили ҳалол ишлаб топган моянисига «ГАЗ-53» юк машинаси ва «ДТ-75» трактори харид қилди. Ҳозирги кунда, бозор бахсолидан уловларни сотиб олиш тушинга ҳам кирмайди.

Баҳорда Чолтош сағана деб аталаидиган адир тепасидаги ижара ерига минг туп олма дарахти ўтказди. Аксига устма-уст сел келиб, анча кўчтани оқизиб кетди, қолганини туди, япроқ ёзи. Ернинг бир қисмига зигир экди, бир қисмига бўгдои. «Еҳам, ўн ҳам ва гўшт ҳам ўзимиздан бўлади». Қолган майдонга тарвуз экмоқчи, «Минерал ўғитсиз етишадиган тарвузларни еган одамнинг яқинига сарик қасали йўлмайди!»

Беш вақт наамоз ўқидай, рўза тутади. Эл-ўлуснинг хизматидан кочмайди. Унинг хузурига маслаҳат сўраб, сұхбатлаши учун келадиганларнинг саноги йўқ.

Хеч бир фирқага аъзо бўлмаган. Но-

рижга чиқмаган. Аммо, ҳарбий хизмат даври, иш юзасидан собиқ Иттифоқининг деярли барча бурчакларига қадами теккан. Фарғона, Ҳўжанд, Қўйон, Тошкент, Ҳоразмдан тортиб, туркману-қозоқнинг қишлоқ-шаҳарларида дўст-эрлари, ошнолари бор. Мехмонга боришни, меҳмон кутишини ёқтиради.

Ўзбек, тоҷик, ўрис тилларини билади. Кимнинг қайси миллатга дахлдорлагини суршиштормайди, қизиқинмайди. Аммо, ўзбекзабон йўлдошидан илк сўрагани — қайси уруғданлиги. Ўзи лақай уруғидан. Бобоси домла Қаом Мирзо раҳматли Муҳаммад Иброҳимбек кўрбошининг шахсий котиби бўлган. Бухоро мадрасасида таҳсил олган, дунё кўрган, бағоят нуғузли, олим киши эди, деб хотирлашди уни лақай кексалари.

Футболга қизиқади. «Пахтакор» ўйинини кўриш учун довон ошиб, беш юз чақирим йўлбосиб, Тошкента келиб кетган пайтлари кўп бўлган.

Адабиётга ўчлиги бўр. Ўзимизнинг «Туркистан», «Оила ва жамият», «Ўзбекистон» адабиёти ва санъати» рўзнома-ҳафталиклари муштарийси. Аммо, ҳамма нашрларни ўз вақтида ололмай, жиғибйрон...

У сўнгига пайтда, айниқса, «Оила ва жамият»га «хуштор» бўлиб қолди.

Рўзимубод ҲАСАН
Душанбе,
Тоҷикистон Республикаси

Йўлакда ўт ўсса...

Йўлаклардаги бегона ўтларни йўқотишда қадимги усуслан фойдаланишин маслаҳат берамиз. Бир чекал сувга 400-600 грамм олтингурт (кукун); 200-300 грамм кир совун ва 1,2 кг оҳак солинади. Арапалашма бироз қайнатилгач, икки чекал сув қўшилади. Эртмани йўлакларга сепиб чиқилса, бегона ўтлар нобуд бўлали да узон вақт уйнайди. Унутманг, бу усуслан йўлаклардаги ўтларга нисбатан фойдаланиш мумкин. У экин майдонлари учун мутлақо тавсия этилмайди.

СИНИҚ ОЙНАНИ МАҲКАМЛАШ

Дарз кетган дераза ойнасини иккита тугма ёрдамида маҳкамлаш мумкин. Биринч тугмага уланган сим учун ойнанинг дарз кетган жойи орқали ўтказилиб иккинчи томонидаги тугмага маҳкамлаш қўйилади.

ЭТИКНИ ҚУРИТИШ

Нам тортган этикни ёки узун кўнжли пойафзалини қўритиш учун қалинлиги 2-3 см. таҳтачани олинг ва унга оби кийимиш пошаини тегага қаратиб кийдириб қўйинг. Натижада сунъий ҳолда ҳаво айланини ҳосил бўлади, пойафзалини қўриши икки баравар тезлашади.

МИХ ҚОҚИШНИ БИЛАСИЗМИ?

Мих қоқаётгандаги ёғоч өрлимаслиги учун михнинг учини қирқиш ёки болға билан уриб чўнчоқлаш зарур. Агар таҳтачага бир неча мих қоқиш керак бўлса, уларни шахмат тартибда иккич-катор қилиб қоқиш лозим. Лой деворага мих қоқилганда сувга дарз кетмаслиги учун михни аввал иссик сувга ёки эритилган парафинга ботириб олиб, сўнг қоқиш лозим. Бундай пайтда михни sunvuga ботириб олса ҳам бўлади.

Тажрибангиз кам бўлса михни тароқ тиши орасига қистириб қоқишини тавсия қиласиз. Майданда михни ноқулай жойга, масалан дераза кўзи раҳига қоқиши осон эмас. Мих қоқиладиган жойга озигина пластилин ёпишишсангиз ишининг енгил кўчади. Михга бир-икки болға урилгандан сўнг пластилинни олиб ташлайсиз.

Бўёқдан унумли фойдаланинг!

Таъмирлаш ишлари даврида ортиб қолган бўённи ташлаш юборманг. Унга озигина цемент кўшиб араштирисангиз лой бўёк ҳосил бўлади. Ундан эшик четларини ва шу каби оралиқларни бектишида фойдаланиш мумкин. Бундай лой бўёк, намга чидамли бўлади.

Қўлни тозалаш

Борди-ю, қўлингиз мойли бўёк ёки керосин, билан ифлосланди. Бундай пайтда қўлингизни куруп горчица қўшилган сувга ювсангиз тез, тозаланади ва ёқимсиз ҳиди йўқолади. Үсимилик мойнинг тери учун ҳам фойдаси катта.

Қутуласиз

Ромни бўяшдан мешақатли иш йўқ. Ойнага бўёк тегмасин деб жонингиз ҳалак бўлади. Ташвиш чекманг, мушкулингизни осон қилишнинг энг содда юли — эни тахинин 5 см. қоғоз тасмасини ойна раҳига совун билан елимайсиз. Ром бўёви куригач, қоғозни намлаб, осонгина кўчириб оласиз.

Зуфар АЛИМОВ тайёрлабган

ЭЪЛОНЛАР**57 ЁШДА**

Ешим 57 да. Хотиним вифот этган. Фарғона вилоятида 13 сотиҳли ҳовли-жойда ёғиз яшайман. 650 сўм нафақа оламан. Мени тушуна-диган, ҳар доим кўнглигим даалда бўладиган, меҳрибон аёл бўлса, қолган умримни унга бағишилаб ўтардим. «Онла-44» га ёзинг.

40 ЁШДА

Ешим 40 да. Бўйим 160 см, миллатим ўзбек. Олий маълумотлиман. Жиззахда шахсий уйим бор. Бош мутаҳассиси вазифасида ишлайдиган. Тўрмуш ўрготим билан 10 йил яшадик, бола-чақа бўлмади ва касаллик түфайли вафот этди. Мана, 5 йилдирки, ўзимга муносиб умр йўлдоши топломаяпман. Агар ёши 30—35 лар атрофида хушумомала, пазанда, озода, киз ёки 1—2 фарзандли жувон ҳоҳиш билдиша,

уйланиб, фарзандлар ўстириб тинч-хотиржам яшасам дейман. «Оила-45» га муроҷаат қилишингиз мумкин.

34 ЁШДА

Ешим 34 да. Фарғоналиман. Бўйим 175 см, вазним 70 кг. Узбекман. Касбим — озиқ-овқат товаршуноси. Шахсий уй-жойим, боғим бор. Оиласда ёғиз онам билан яшайман. Уйимда яшаш

учун барча кулайликлар мухайёд. Фақат, бир умр мен билан бирга бўладиган, вафодор, саронхон-саришта, меҳрибон аёл бўлса бас, унинг бекам-у кўст, баҳти яшашига кафилман. «Оила-46» хатларингизни кутади.

29 ЁШДА

Ешим 29 да. Навоий вилотида яшайман. 15 сотиҳ ҳов-

5

ЭЪЛОНЛАР ТЕКИНГА ЧОП ЭТИЛМОҚДА

25(43) «Оила ва жамият»**Савоб****ЁШЛАРНИ ДУО ҚИЛИНГ**

Талабалар шаҳарчасига кетаётган троллейбус одамларга лиқ тўла. Терга ботган йўловчилар аҳволини бу уловда доим қатнайдиган кишилар яхши англайди. Шу уловда дорилғунун томонига кетаётган эдим. Бир киши: «Кизим, келинг ўтиринг, мен хозир тушаман» дег жойини менга бўшатиб кетди. Раҳмат дедим, аблатта. Тикилинчда терлаб пишиб кетганинга, ўтириб нафасимни ростлаб ултурмагандиган ҳамки, бекатдан яна одам чиқди. Орага сикилиб кирган олтмишдан ошиб қолган қарининг кўзлари жой излади. Кўзи менга тушагч, жой бернишга ризолик аломати билан туришга чоғландиди: «Отахон юзидан нур ёғилиб дуо қилган, кёксалик салобати билан «Тарбия берган отаонангра раҳмат!» дегандан яхши бўлмасмиди?» Бу дуо менга эмас, мўйсафидинг ёшларга — отанинг фарзандларга дуоси бўларди-ку! Атрофдаги ўш-лангларнинг қалбida эзгулик ургуни сочардиган. Уртада меҳр риштапарни боғланарди.

НИЛУФДР ТОЛИБА

КИМГА ЕФ ҚАЙФУСИ, КИМГА ЖОН!

Суратчи: А. ТЎРАЕВ

**КИРДАН
САҚЛАНИШНИ
БИЛАСИЗМИ?**

Жундан тикилган либосларни кўнгилдагидек тозалашнинг қули усули — уларни соч шампунни билан ювиш. Шампуннинг тошилган ловия сувиди ювинг. Бунинг учун 1 кг оқ ловияни 5-6 литр сувда эзилгунча қайнатиб, 40-50 даражагача суватасиз ва унда жундан тикилган кийимларни навбати билан ювив олдверасиз. Кийимларнинг ян-янги, ранглари тинник бўладики, кир совун ёки кимёвий порошоқда юванингизда бундай сифатга эришолмас эдингиз. Айтганча, жундан тикилган

КОТГАН НОН

Баъзан дўқондан харид қилган ионингиз бироз ачиғани ёхуд бошқа сабаблар боси ортиб (қотиб) қолади. Шундай бўлса-да, уни ташлаб юбиришга шошилманг. Юпқа қилиб кесинг ва бироз ё сурилган товада қизаргунча қовуриб олинг. Сўнг устига шакар, сенсангиз, ташпайтёр печене бўлади. Бундай ионни талқон қилиб ейиш ҳам ёки узоқ муддат сақлаш ҳам мумкин.

Маслаҳатчи: Ж. ЖУМАЕВ

Дераза

**МУҲАББАТНИ ДАЛАГА
БЕРИНГ!**

Куба коммунистларининг нашри — «Хувянтуд ребельдса газити қишлоқ ёшлирига мурожаат қилиб, далада камроқ ишкӣ муносабатларда булишга чакириди. Социализм зулми остида яшадётган кубалик ёшлар бир неча ойлаб далада ҳашард бўладилар ва одамга ўхшаб яшаш саодатидан ҳам маҳрумдирлар. [«НГ»]

«БЕЧОРАЛАР»

Жанубий Курд ороли ҳокимлиги Япониянига биринч бўлиб ёнгизни юнглабага, бечора одамлар визасиз боришини эълон қилган эди. Яқинда ана шундай 21 «бечораларнинг қимлиги мазлум бўлди. Энг камбагал-абори район ва шаҳар ҳокимлари бўлиб чиқди («М-Э»)

ЗАҲАРЛАШИ МУМКИН

«Комсомолец Каспия» газитининг ёзишича, «жанубдан келган» бир хоним билиб бўлий СПИД билан қасалланган жанобнинг қармоғига илинган ва ўзига XX аср вабосини ютирган. Бунинг аламини бозошалардан олмоқчи: тўғри келган эркакни ногорасига ўйнаби, СПИД билан заҳарламоқчи. Эҳтиёт бўлгинг, жаноблар! Фаҳш ишининг ниҳояси фалокат.

ГОРБАЧЕВ ҚИММАТРОК

Екатеринбург шаҳридаги чайков бозорида М. С. Горбачёвнинг сийоси мукрланган нишон 50 рубл. Б. Ельциннинг киёфасини акс этирувчиси эса 30 сўмдан сотилмоқда. Фарқи — Горбачёв тарихий шахс бўлиб қолганида. Айтганча, Михайл Сергеевич Амриқога бориб, катор учрашувлар уюштириди ва 2 млн. доллар ишлаб қайтади. Ошнаси Р. Рейганд (Америконинг собиқ президенти) унга ҳатто кеңг соябонли шляпалар туркумини совфа қилди.

**ҚИРОЛИЧА:
ЖАЗМАНЛАРИМ БОР!**

Монако князининг кенжка қизи, қиролица Стефания журналистлар хузурда очиқдан очиқ тан олди: ҳомиладор. Туғилжак боланинг отаси қизнинг собиқ шахсий соқисини Даниз исмли йигит. Танноз қиролича бола туғилгач, жазмани билан никоҳдан ўтмоқчи. Ишратлараст хонимнинг айтишича, унинг Даниздан бошқа ҳам жазмалари кўп бўлган. Куёв, бўлиши ҳам бу борада ортда қолмаган. Унинг бошқа бир аёлдан тўрт ўғли юртли борлиги маълум бўлди ва у ҳам никоҳсиз туғилган, деб хабар беради «Известия». Гарбона ҳаёт ва ҳаёв шунақа. Ҳаром билан аралашиб кетган.

**ТАЙЕРАГОХ ҲАРИД
ҚИЛМОҚЧИ**

Қозогистоннинг ўмск шаҳар аэропортида бир қозоқ бойи келиб, тайёрагони сотишларини сўради. Айни пайтада у спорт комплексига ҳам ҳаридор бўлған. Бойнинг айтишича, унинг Даниздан бошқа ҳам жазмалари кўп бўлган. Кўёв, бўлиши ҳам бу борада ортда қолмаган. Унинг бошқа бир аёлдан тўрт ўғли юртли борлиги маълум бўлди ва у ҳам никоҳсиз туғилган, деб хабар беради «Известия». Гарбона ҳаёт ва ҳаёв шунақа. Ҳаром билан аралашиб кетган.

ли, 10 хонали уйим бор. Фарзандизлик туфайли оиласи билан ажрашганиман.

Заводда ишлайман. Маошим биттә рӯзғорга этиб ортади. Бўш вақтимни томорқада утказишни яхши кўраман. Еши 30 дан ошмаган ёғиз уйи бекаси бўлса, у билан турмуш қуриб, бола-чақали бўлишини хоҳлардим. «Онла-47» га ёзинг.

«Оила ва жамият» 25(43)

ЭНДИ ҚИЙИН БҮЛАР

УРОЛ ЎЗБЕК

1962 йил Нуротада туғилган. Тошддинг ўзбек филология-санни (1986 йил) тугатган. «Оила ва жамиятининг ижтиходий-сийи бўлими мудири. Бир укил, бир кизи бор. Ўзбеклиги рост. Ростгўй-растравлиги бор. Борлиги — ҳарорат. Ҳарорати шеърларига ҳам утишини тилаймиз.

ЭНДИ ҚИЙИН БҮЛАР

Нега кўриб колдим
Бу ерда
Йўклигини бирорта одам?!

БАФУРЖА

Сұхбатлашар дўстларим,
Чўкаёттанимни кўришса ҳамки

ЧЎКАЁТГАНДА ҲАМ

Наҳотки
Дўсттамас
Ҳаста узатаман
Кўлимни?

КЕЙИН

Кўриб
Кўзини юмгани учун
Кўзини юмолмай
Кийналса керак

ТОНГГИ АЗОБ

Яна тўрмок
Яна
Юмолмаган кўзни очмоқлик

ЗИЁФАТДАН СҮНГ

Қон келди
Туфласам
Лукмам харомлигини билгач

ИФВОГАР ДЎСТ

Дунёнгиздан кўлимни ювасам,
Кўлтиқка урсам кўлимни
Барибир, шубҳаланасиз,
Нимадир бор, кўлтиғида, деб.

ШАМСИРЎЙИМ

Чиқармикин, (борми ўзи?) деб,
Ботаётган кўёшга караб
Ҳануз йўқлигингдан сескандим...

* * *

Ўчмаётган туннинг қораси,
Ёнмаётган зим-зие чироқ,
Ўчиб колган ёруғ овозим,
Ҳеч ёришмас (сим-сиёҳ) дилим —
ТАРЖИМА ҲОЛИМ

МЕН БИЛМАЙМАН— СЕН ЎЗИ ҚАЙДА...

БОҚИЙ МИРЗО

Фасллар ватандир,
қийналма, руҳим,
Қўшиқлар топгаймиз биёбонлардан.
Ғунчалар кўксидан ҳайратни юлқиб,
Супуриб олармиз хиёбонлардан.

Фасллар ватандир,
қийналма, руҳим,
Фалак бошимиздан ҳикмат қуядир.
Кўксимни ёндириб тураркан иймон,
Савоб улғаяди, гуноҳ қуяди.

Фасллар ватандир,
қийналма, руҳим,
Бағримга бошини урмасин дунё,
Ғофилга айтамиз: каттадир жуда
Тангри юрагимга ташлаган савдо!..

Ҳаёт шу-да:
Шодлик ортидан
Бир-бир босиб ғамлар келади,
Барча азоб-уқубатини
Бир тугунга жамлааб келади.

Айрилгандай бўлиб ҳушингдан,
Бир нуқтада қоласан караҳт.

Боқий МИРЗО — 1954 йилда Чорток шаҳрида туғилган.
Дини пантда Чорток туманиндағи б-ўрта мактабда тил ва
адабиётдан дарс беради. Уч ўчилиниг отаси. Аёли —
бошпашағич синф ўқитувчиши.

Вужуд билмас, руҳинг қайдада,
СЕН —
Кишидан омон чиқмаган дараҳт.

Бу тақдери азал ҳукмидай,
Парво қилмай сен қўйған юкка.
Жисминг ерга яқинлаб борар,
Руҳинг эса талпинар кўкка!..

* * *

Тунларимга сочиб юбординг,
Ҳижрон деган ширин қайғуни.
Тушларинга кирдимми бир бор,
Ўғирлайсан доим уйқумни!?

Тушларимда соғинч, изтироб,
Хаёллардан излайман зиё.
Ўзгани туш кўрмасин, дея
Менга уйқу бермайсанми, ё?!?

Сафардайдим. Ёўра ҳавас тортқиласан қўлимдан.
Ү, сафарда не бир кунлар оғир кечди ўлимдан.

Хайрият. (О бу не баҳт!) Қайтаяпман. Энтиқиб.
Ахир, мени кутаётир туғилган юрт кўз тутиб.

Туғилган жой, қариндошлар, тоғда баҳор кутяпти,
Қаріб қолган, ғарип қолган онаизор кутяпти.

Дил кутган дам, орзиқсан дам бунча секин ўтмоқда.
Айтдим ахир, айтдим ахир, онажоним кутмоқда.

Не хуш ҳис бу, не хуш ис бу — Нуротамнинг насиими.
Қабул эт, эй, Эна юртим, дайди фарзанд таъзими...

Кўзингда туйғулар баҳси бор,
Нур ютган сувнинг-да рақси бор,
Қарайсан — саратон акси бор,
Яхши бор, Диллолам, яхши бор.

Дил қонидан бунёд лоласан,
Ёнасан, ёнасан, яна сен
Ёқлаб йўлни поклаб борасан,
Яхши бор, Диллолам, яхши бор.

Изинг қолар, сўзинг, нафасинг,
Кўзинг қолар, банди қафасинг,
Оҳ, ололмайман нафасим,
Яхши бор, Диллолам, яхши бор.

Жисмим қолар, гавда, лош қолар,
Тарвуз тушиб, ёнғок, тош қолар!
Кетдинг, Ўзбек кўзи ёш қолар!
Яхши бор, Диллолам, яхши бор!

* * *
Мұхтоҗликнинг
қучоқларида
Нафасларинг қайтгунча
доим,
Қандай оғир-хаёллар
сурмоқ —
Истиқбол ҳақида мулойим

Мен билмайман:
сен ўзи қайдада?
Вужудимми, руҳимдамисан?
Ўйлаб-ўйлаб ета олмасман,
Айтгил,
бори йўғимдамисан?

Юрак бўм-бўши,
Вужуд — бетитроқ,
Йиллар жим-жит ўтиб боради,
Шафқат нима, билмай оч фурсат
Севгимизни ютиб боради.

Мен билмайман:
сен ўзи қайдада?
Наҳот энди яшарман ҳайрон.
Бизлар яқин бўлмаганмиз, ё
Узоқлашиб кетганмиз қачон?..

БУ ДУНЁНИГ ЎЗИ—ЛАТИФА

«Кўқдала»га шайланниб турган автобуснинг олдида бázилар ошкор, бázилар пинҳон: «Хаммамиз барбири сиймаймиз, қолаверсамикин...», деб иккиланиб туришганида, Толиб ака аскяни бошлаб қолдилар. Қаҳқаҳа энди автобусга!» деган хитоби янгради. Утинг, ўтиг билан икки кишилик ўриндиқча уч кишидан «жой бўли» кетдик. Автобус юриша шайланганда Азиз ака латифагўйникка тушидан: — Бир гурух ажодкорлар радиодан берилада: ётган сунғи ахборотни тинглаб ўтиришган экан. Бир хабар уларни ҳайрат тинглаб солибди. Бу Туркманистонда ташкил этилган чеңн етиши рувчи биолабатория ҳақидаги хабар экан. Буни эшишиб, кўйган шоирлардан бири: «Менинг хотиним ундан ҳам қиммат туради!» дейр миши...

Кучли қаҳ-қаҳадан автобус бир силканди-ю ака (агарсаноқдан адашмаган бўлсан) бир минг етти ю тўқсон учичи — «Матлаб» ҳақидаги латифаларини айтаб тугатганларида «ТОИО-ТА»миз «Кўқдала»га этиб келганди...

Азиз Абдураззоқ, Толиб Ҳожиев, Шароф Башбеков, Сироқиддин Саййид, Абдураззоқ Обрўйларнинг иччи узди аския, латифалари, санъаткор Екубек Сохивов ба Фофир Мирзабоевларнинг хиргойлари, тинимиз ёғаётган сим-сим ёмғир тавсирида вақт ўтганини ҳам сезмай колибиз...

Эртаси (6 июн) куни «Кўқдала»да минглаб одамлар интибат кутган «Муштум» байрами бошланди. Жамоа раҳбари Абди ака икки оғиз, лекин мазмунни кириш сўзийларду Немат акнинг «Узбекистон ҳалқ ёзувчиси» деган унвон олганларни кириш сўзийларду Немат акнинг «Узбекистон ҳалқ ёзувчиси» деган кийдирилар. Қаттиқ қулоқлаб, ўпб... яхши бир кайфиятда саҳнадан тушиб кетдилар.

Байрамнинг файзига файз қўшган яна бир тадбир — «Кўқдала» мукофотини ғолибларга топшириш маросими бўлди. Шундай килиб, биш мукофот драматург Шароф Башбековга — ўзларининг тавбира билан ўтгандана, Башбековдан ҳам бевош қўчкор ва 500 сўм.

Иккичини мукофот журналист Кулман Очилга бўғоз кўй ва 300 сўм.

Учинчи мукофот — Азиз Абдураззоқка — айришо серка ва 200 сўм.

Тўртинчи мукофот — дакан ҳурос (бошини қотирмайдигандан) ва 50 сўм Фозилжон Ори повга берилди.

Тўғриси, аскияни, латифагўйликни, асосан, водийликларга чиқарган, деб ўйлардим. «Кўқдала»да ўтган «Муштум» байрамида шу нарса-га иккор бўлдимки, қўқдалаликлар ҳам кулишар экан кулганинг кадрига ҳам етишар экан. Ўзи ҳамроса ярим кун тухтамасдан кулишиди. Кулгилари ўзлари каби беғубор ва самимий эди...

Тошкентга кайдик. Азиз акнини такасини бир килиб, ўйларига олиб кириб боғладик.

— Энди бир пиёладан чой ичамиз,— деди Азиз ака.

— Мукофотни ювгани бошқа сафар бир келамиш, устоз.

Хар тарафдан эътироzlар билдирилди.

— Е «оқи»дан онкегиздами?

— Шу «оқи» дейилганида, бир латифа эсим-га тушиб қолди, — дедилар Азиз ака.— Эштигинлар:

Урсиялик шоир Амриқога меҳмон бўлиб кўришини сўради:

— Виски, коняк, арок, вино... — деса, меҳмон шоша-пиша: «Пивоям» дермиш...

— Азиз ака бисотингиздаги бор латифа Ѹангомални эшишиб бўлдик. Янгилари туғилгунча — янаги «Муштум» байрамигача учрашмай турмиз эди, деб ҳазиллашгандик, устоз жавоб қилдилар:

— Мақтанишга йўймасанги, айтган латифаларим «сензура»дан ўтгандари — йигирма фоизи холос. Яна, бу ёқда, тахминан, уч минг тўққизуота «сензурийси» бор. Қаҷон хотининг ҳархашалари жонга тикканда олдимга келаверасизлар, бир асқия килиб ўтирамиз.

Унгача (агар бозор иктисадиёт ўзларни килиб сўйиб еб кўймасам), такамаям ўзбекча гапириши ўргатиб ўйман, худди оврӯпаликлар итларига ўз тилларини ўргатишганларидек...

Ий азобининг сунғи ҳорганилиги ҳам мана шу «сўнгиги» кулгига кўшилиб чиқиб кетди. Анча енгил тортидик.

Баҳром БЕК

ТЕЖИЧА зарнардан

— Ҳамма қурилиш ашёларини сотиб олиб қўйганман. Совун топиш қийин бўлиб кетгани учун ҳовлимга ҳаммом қуришини бошлолмай түрибман...

— Карим овсар суратхонага катта бочкани юмалатиб келиди. Суратчи сабабини сўраса, у: «Паспорта кўяркагимдан теласини расмга олишинг керак экан, пастки қисмимни бочканинг ичига беркитиб турман», дебди.

— Замон келиб энди оғизимиз полвон бўлгандан, оғизга солиб чайнашга ҳеч вако қолмади.

— Бўғилиб кетиб битта попирис чекким келди. Бир кашандадан сўрасам: «Майли, чектираман-у, икки кун мардикорчилик қилиб берасанми!» деди.

— Ҳамма жойда кўяларнинг номи ўзбекона қилиб ўзгартириляпти. Катта кўячизнинг ярми Ленин, ярми Крупская, шуни бошдан-оёқ, бирлаштириб, «Тоҳир-Зуҳра» деб қўяқолсанмакан, а!

— Бу «Бойлар ҳам йиглайди» деган киноси жуда жонга тегди-да, Тошмат. Зангарлар қирқ сериядан бери ўпишгани ўпишган, ҳеч натижка йўй...

А. Б. БАҲРОМ.

Муаллиф: Н. БЕРДИЕВ

НЕЙМАТ АКА ТҮН КИЙДИ

Неъмат ака «Муштум»га Бос мұхаррир бўлиб келдилару жамоанинг кайфияти бирданига ўзгарди: ходимларнинг юзларига табассум иниб, хоналардан ҳандон қаҳ-қаҳа эшитиладиган бўлиб қолди. «Ниҳоят, ниҳоят,— дейишди одамлар, — Муштумчилар ҳам кулишини ўрганди».

Неъмат ака Аминовга фармони олий билан «Ўзбекистон ҳалқ ёзувчиси» фахрий унвони берилганини эшишиб ҳайроп бўлдик: нима илгари олмаганимидар? Биз устозимиз аллақачон ҳалқ ёзувчиси бўйлан деган тасаввурда эдик. Ўйлаб кўрсак, ул эт юч қоққана хукуматдан бирорта ёрлиқ ҳам олмаган эканлар. Хай, майли, эзгу шининг кечи йўқ. Айни мустақиллик кунлариди Неъмат Аминовдек ёзувчига ҳар қандайд тўн ҳам яратади. Айниқса, «Муштум»нинг 70 ишллик тўйида тўн кийд тўйбошик қўлангани нима етсиг.

Бузуғустозимизга «Тўн муборак!» дер эканмиз, яна етти қат тўн кийшиларини истаб қоламиш.

Тошпўлат ТАЖАНГ,
Жонқобил ЖУМА ва
Муштумчи БОЛАЛАР

«МУҲИМИ

Суратга тушаётган мижоздан сураткаш сўради:

— Суратнинг қанақа бўлсин, ранглами ёки oddim?

— Фарки йўқ, муҳими ўзимга ўхшасин, — жавоб қилди мижоз.

«МАДАНИЯТЛИ»

— Ўслим, туппа-тузук, маданиятли йигитга ўхшасин. Кўпчилик осрасда буркситиб сигарет чеккани ўялмайсанми!! — деди бир киши автобус зинасига носини туфлаб, енгига оғизини артаркан...

ОТА ЎГИЛ

— Ўғлингиз зехни ўтиклини, дейман. Келганидан бўён нариги хонада албом вараклаб жимгина ўтириди, — деди мезбон дўстига.

— Эҳтимол. Мен ҳам ёшлигимда фотосуратларга сиёҳ билан кайта «ишлов» беринши ёқтирадим, — деди дўсти.

Зоҳиджон НЕЙМАТ

Муаллиф: Абильжон АБДУРАҲМОНОВ